

యూరోపియన్ యూనియన్(ఇయు)కు ఆఫ్రికా దేశాలతో స్వేచ్ఛా వాణిజ్య ఒప్పందాలున్నాయి. వీటి స్థానంలో ఆర్థిక భాగస్వామ్య ఒప్పందాలను (ఇపిఎ) ఇయు చేసుకుంటున్నది. ప్రపంచ వాణిజ్య సంస్థ నిబంధనలకు అనుగుణంగా లేనందున స్వేచ్ఛా వాణిజ్య స్థానంలో ఆర్థిక భాగస్వామ్య ఒప్పందాలను చేసుకుంటున్నట్లు చెబుతున్నది. కానీ ఇదొక సాకు మాత్రమే. యూరప్ గుత్తపెట్టుబడిదారుల కొరకు ఒకే నిబంధనలు గల మార్కెట్లను సృష్టించటమే వీటి లక్ష్యం. వీటివల్ల ఆఫ్రికా దేశాలలో వృద్ధిరేటు పెరుగుతుందనీ, ఉపాధి అవకాశాలు పెరుగుతాయనీ, సాంకేతికపరిజ్ఞాన బదలాయింపు సాధ్యపడుతుందని ఇయు నమ్మబలుకు తున్నది. కానీ వాస్తవంలో యూరోపు బహుళజాతి కంపెనీలు ఆఫ్రికా దేశాల ముడిసరుకులనూ ఖనిజాలనూ కారుచౌకగా తరలించుకుపోయేందుకూ, వినియోగ సరుకులను ఈ దేశాలలో కుమ్మరించేందుకే ఇపిఎలు రూపొందించబడ్డాయి.

ఇటీవల ముందుకొచ్చిన ఇతర ప్రాంతీయ ఆర్థిక ఒప్పందాల లాగానే, ఇయు కొన్ని ఆఫ్రికా దేశాలను కలిపి ఒకే ఒప్పందాన్ని చేసుకుంటున్నది. ఇయు ఆఫ్రికా దేశాలను ఆరు గ్రూపులుగా విభజించి ఇపిఎలు చేసుకుంటున్నది. అవి: పశ్చిమ ఆఫ్రికా, మధ్యఆఫ్రికా, తూర్పు దక్షిణ ఆఫ్రికా, తూర్పు ఆఫ్రికా కమ్యూనిటీ, దక్షిణాఫ్రికా అభివృద్ధి కమ్యూనిటీ.

ఈ ఒప్పందాలకు మొదట బలయ్యేది రైతాంగమే. ఆఫ్రికాలోని రైతాంగంలో 90శాతం చిన్న కమతాల రైతులే. వారి ఆధీనంలో 15 శాతం సాగుభూమి వుంది. కాగా ఆఫ్రికా విత్తన అవసరాలలో 80 శాతం ఈ చిన్న రైతుల నుండే తీరుతున్నది. ఈ రైతాంగం సాగుచేస్తున్న పంటలు స్థానిక జనాభా ఆహార అవసరాలను తీరుస్తున్నది. వారు ఇతర దేశాలకు ఎగుమతి చేయగలిగింది చాలా తక్కువ.

ఇపిఎ ఒప్పందాలు ఆఫ్రికా ఆహారభద్రతను దెబ్బతీస్తాయి. ఈ ఒప్పందాలతో ఆఫ్రికా దేశాలలోకి వచ్చే వ్యవసాయ వాణిజ్య కంపెనీలు యూరప్కు ఎగుమతి చేయటం కోసం పంటలు వేస్తాయి. తూర్పు ఆఫ్రికా కమ్యూనిటీ (ఇపిసి)తో ఇయు చేసుకున్న ఇపిఎతో వచ్చిన యూరప్ కంపెనీలు ఎగుమతికోసం వాణిజ్యపంటల (అరటి, అనాస, కొకోవా, టీ, కాఫీ) సాగునే చేపట్టాయి. దీనితో భూమి, నీరు, రైతాంగానికి అందకుండాపోయాయి.

తూర్పు ఆఫ్రికాలో విక్టోరియా సరస్సు ప్రపంచంలో రెండవ అతిపెద్ద మంచినీటి సరస్సు. దీనిలోని చేపలు తూర్పుఆఫ్రికా ప్రజలకు పౌష్టికాహారంగా వుండేవి. ఇపిఎ తర్వాత వీరికి చేపలు అందుబాటులో లేకుండా పోయాయి. యూరప్ కంపెనీ ఈ చేపలను ఎగుమతి చేస్తుంది. చేపలను శుద్ధిచేసే క్రమంలో వదలివేసిన ముక్కలు మాత్రమే ఇక్కడి ప్రజలకు లభ్యమౌతున్నాయి. వీటిని గొంగా వాజీ(చేప అస్థికలు) అంటారు.

ఇపిఎలు ఆఫ్రికా దేశాల చిన్న పరిశ్రమలు, వ్యవసాయానికి రక్షణ కల్పించినట్లు కన్పిస్తాయి. లోతుగా చూస్తే అది బూటకమని తేలుతుంది. ఉదా : తూర్పు ఆఫ్రికాతో ఒప్పందంలో మొక్కజొన్న పిండి దిగుమతిపై 50 శాతం సుంకం విధించవచ్చునని వుంది. ఆ పిండి నుండి తయారయ్యే స్టార్చిపై ఎలాంటి సుంకము వెయ్యరాదు. అలాగే బంగాళాదుంపలపై సుంకం వేయవచ్చు. దానినుండి వచ్చే ఉత్పత్తులపై సుంకం వెయ్యరాదు. వాస్తవంలో ఇవి దిగుమతి జరిగి దేశీయ పంటలు తగ్గిపోతున్నాయి.

యూరప్ దేశాలలో మార్కెట్టు విస్తరణ స్థంభించి పోయినందున వ్యవసాయ బహుళజాతి కంపెనీలు బేయర్, సింజెంటా, యూనీలీవర్ వగైరా తమ విత్తనాలు, ఎరువులు, పురుగుమందులు, జన్యుమార్పిడి విత్తనాలు అమ్ముకునేందుకు ఆఫ్రికా దేశాలలోకి ప్రవేశిస్తున్నాయి. ఇపిఎల ప్రకారం ఈ సరుకులపై ఆఫ్రికా దేశాలు సుంకాలను దాదాపు లేకుండా చేయాలి. ఈ ఒప్పందాలు జరుగుతుండగా, రాబోయే ఐదేళ్లలో తన వాణిజ్యం రెట్టించు అవుతుందనీ, దానికి ఆఫ్రికా, భారత్ మార్కెట్టు అందుబాటులోకి రావటమే కారణమనీ సింజెంటా కంపెనీ ప్రకటించింది.

ఇపిఎల ప్రకారం ఆఫ్రికా దేశాలు రాగల 15 ఏళ్లలో 80శాతం సరుకులపై సుంకాలను రద్దుచేయాలి. వీటిలో ముడిసరుకులు, యంత్ర పరికరాలు కూడా వున్నాయి. దీనితో యూరప్ నుండి దిగుమతుల పోటీ తట్టుకోలేక ఆఫ్రికా రైతాంగం నష్టపోతారు. మత్స్య రంగానికి దీన్ని విస్తరించటంతో తూర్పుఆఫ్రికా సముద్రతీర జలాలలో పెద్దఎత్తున చేపల వేటతో మత్స్యసంపద తరిగిపోతున్నది. స్థానిక మత్స్యకారులు ఉపాధి కోల్పోతున్నారు.

పాడి రంగం కూడా ప్రమాదంలో పడుతుంది. ఆఫ్రికా రైతాంగం, యూరప్ పాడి పరిశ్రమ నుండి దిగుమతుల పోటీని తట్టుకోలేక పాడిపశువుల పెంపకాన్ని మానెయ్యాలిని స్థితి ఏర్పడుతుంది. గుడ్డిలో మెల్లలాగా కెన్యా దేశం తన ఆరు లక్షల పాడిరైతులు దెబ్బతింటారని గుర్తించి, పాడి ఉత్పత్తులను సున్నిత సరుకుల జాబితాలో చేర్చింది. అంటే అవసరమను కున్నప్పుడు ఎంత సుంకమైనా వాటిపై విధించవచ్చు. నైజీరియా కూడా ఇలాగే చేసింది. ఒప్పందంలో వున్న తర్వాత ఇయు తెచ్చే వత్తిడినెంతకాలం ఈ దేశ ప్రభుత్వాలు తట్టుకొని నిలబడతాయో వేచిచూడాలి.

ఆఫ్రికాతో ఇపిఎలలో ఇయు ప్రస్తుతానికి సరుకుల వాణిజ్యంపైనే శ్రద్ధ వహిస్తోంది. సేవలు, పేటెంటు హక్కులు, పెట్టుబడి మదుపు తదితర అంశాలను ప్రస్తుతానికి ప్రక్కన పెట్టింది. అయితే వీటిపై ఐదేళ్లలోగా చర్చించి అంగీకారానికి రావాలన్న నిబంధన ఇపిఎలో వుంది.

ఆర్‌సిఇపిలో లాగానే ఇయితో ఆఫ్రికా ఒప్పందాలలో కూడా భూమి కొనుగోలులో విదేశీ పెట్టుబడిదారులకు దేశస్తులతో సమానస్థాయి వుండాలన్న నిబంధన వుంది. దీనికి గనుక ఆఫ్రికా దేశాలు అంగీకరిస్తే భూమి పెద్దఎత్తున విదేశీ కంపెనీల పరమౌతుంది. స్థానిక ప్రజల అవసరాలు తీర్చేందుకు పంటల సాగు తగ్గిపోతుంది. ఎగుమతి కోసమే వాణిజ్యపంటల సాగు పెరుగుతుంది.

ఆఫ్రికా దేశాలలో పారిశ్రామిక ఉత్పత్తి తక్కువ. ఇపివలతో అది కూడా దెబ్బతింటుంది. ఈ ఒప్పందం క్రింది ఆఫ్రికా దేశాల నుండి దిగుమతి అవుతున్న సరుకులపై సుంకాలను ఇయి విధించదు కదా అని వాదించవచ్చు. దిగుమతులపై ఆంక్షలు విధించటానికి సరుకు నాణ్యతా ప్రమాణాలను కృత్రిమ స్థాయికి పెంచుతారు. నైజీరియా విశ్లేషకుడు జాన్ ఒకాపు చెప్పిన దాన్ని బట్టి ముడి పామాయిలుకు ఎలాంటి నాణ్యతా ప్రమాణాలుండవు. ఆహార పామాయిలుకు మాత్రం విపరీత నాణ్యతా ప్రమాణాలు పెడతారు. దీనివల్ల ఎప్పటికీ ముడిసరుకుల సరఫరాదారుగానే ఆఫ్రికా దేశాలుంటాయి. “కాఫీ గింజలు ఎగుమతి చేస్తాము. దాన్ని ఇన్‌స్టంట్ కాఫీగా మార్చి మనకే విపరీత ధరకు అమ్ముతాయి. యూరపు పరిశ్రమలకు పోషకులమవు తున్నాం” అన్నాడు.

“మనమెక్కడ నిలచివున్నామో అక్కడ నుండి ఎక్కడకు చేరాలనుకుంటున్నామో దాన్నిబట్టి ప్రణాళికలు రచించుకోవాలి. కాగా మనం ఒక పారిశ్రామిక దేశంగా నిలవాలన్న అంశాన్నే పట్టించుకోవటంలేదన్నదే ఆర్థిక భాగస్వామ్య ఒప్పందాలతో సమస్యగా వుంది” (నైజీరియా పరిశ్రమల మంత్రి ఒకెచుక్వా ఎనెలామా) నైజీరియా పాలకులకున్న జ్ఞానమన్నా భారత పాలకులకు వుంటుందా!

○○○○○